

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 23. XII aastakäik

TEATAJA

1. detsembril 1937

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . . kr. 2.50
Poolaastas . . . » 1.50
Välismaale . . . » 5.00
Poolaastas . . . » 3.00

Toimetus ja talitus

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
Igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . . kr. 30.00
1/2 " . . . " 16.50
1/4 " . . . " 10.00
Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Majanduslike jõudude arengu võimalusist uue põhiseaduse alusel. Sotsiaaltaks. Eraametnikkude Koda avab ametnikele ja äriteenijatele töövahenduse büroo. Kaubandus-tööstuskoda palub Tempeltariifi § 14 erandi p. 9 muutmist. Uue kaubandusliku tava registreerimine Kaubandus-tööstuskodas. Ühiskonna Organisatsiooni Uurimise Koondis. Perekonnani mede eestistamine jätkub. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Kaubandus tööstuskoda peakoosolekult. Kaubandus-tööstuskoda 1938. a. tulude ja kulude eelarve. Äride register. Toiduainete turg. Välisbörsid. Kaubandus. Tallinna börsi kursisedellid.

COGNAC
BISQUIT

* * *

V. O. C. B.

V. S. O. P.

maailmakuulus
c o g n a c

Bisquit Dubouché & Co.

MITME
SUGU
SEID
SOOVI
TAME

TOOSTUSTELE, KAITSEVÄELE,
POLITSEILE, TULETÖRJELE,
KODANLIKULE KAITSELE JNE.

ÕHU, GAASI, SUITSU,
TOLMUKAITSE VAHENEID

GAASIMASKID JA HINGAMISABINÕUD

DEGEA A/G,
BERLIN

(AUERGESELLSCHAFT)

Esindaja Eestis

IVAR REINWALDT

TALLINN, KOHTU T. 12, TEL. 448-44

Ilmu s i d

Kaks tähtsat saksakeelset uudsust!

Põhjalikult uuendatud ja ümberkujundatud
1938. a. väljaanded

KNAURS LEXIKON KNAURS WELT-ATLAS

A—Z ühes köites. Meie aja koguteadus sõnas ja pildis. 1000 lhk. (2000 veergu), 37.000 sõnaselet, 75 mitme- ja ühevärvilist kaarti, 2.600 pilti tekstis. Palju statist. ülevaateid

Täielik geograafiline ja majandus-poliitiline tekst paljude spetsiaalkaartide ja tabelitega. 130 mitmevärv. ja musta pea- ja kõrvalkaarti. Register 29.000 kohanimetusega

Hind linaköites ainult Kr. 3.90   Hind linaköites ainult Kr. 3.55

KLUGE & STRÜHM — F. WASSERMANN

PIKK 9

PIKK 7

TALLINN

Majanduslike jõudude arengu võimalusist uue põhiseaduse alusel

Joakim Puhk'i kõne Majandusteadlaste Seltsi ettekande-koosolekul

Uus põhiseadus on ara märkinud meie riikliku arenemise alused ka majanduse alal. Uues põhiseaduses § 27-das on öeldud: „Töö on iga töövõimeise kodaniku au ja kohus.“

Seda põhimõtet väljendab ka uue põhiseaduse § 24, mis kõneleb: „Majandusliku elu korraldamine peab toimuma õigluse põhimõttel.“ Edasi § 25 öeldakse: „Seaduses määratud aluseil on kodanikele vabadus elukutset valida, ettevõtteid avada, tegutseda majandusaladel ja koonduda majanduslikesse ühinguisse ja liitudesse.“

Need põhiõigused on antud eesti rahvale selleks, et iga riigi kodanik, individuaalselt võetuna, saaks osa võtta loovast tööst, olgu see siis füüsiline või vaimne. Uues põhiseaduses see töö on tunnustatud mitte üksnes isiku õiguseks, vaid ka kohuseks ühiskonna vastu. Sellest lähtuna tahab tulevane riigikord meie majanduselu korraldamisel maksma panna ka teatud vabadused, nagu seda juba on märgitud põhiseaduse § 25 tsiteerides.

Niisiis võime järeldada, et uue põhiseadusliku korra maksimahakkamisega võiks sündida teatud murrang neis arusaamisis ja mõistesis, mis on praegu maksvusel meie majanduselu korraldamisel ja arendamisel.

See, mida riik seni on pidanud oma ülesandeks, olles mitte üksnes majanduselu korraldajaks, vaid ka majanduse alal tegutsejaks, ettevõtjaks, peaks uue põhiseaduse maksimahakkamisega muutuma.

Minule võiakse ütelda, ja seda täie õigusega, et majanduslikud vabadused uue põhiseaduse järgi on vabadused vaid niivõrd, kui võrd seda määrab seadus. Sest on ju § 25 selgesti öeldud, et ainult „seaduses määratud aluseil on kodanikel vabadus elukutset valida, ettevõtteid avada, tegutseda majandusaladel“ jne., kuid misugused on ja saavad olema need seadused ja määrused, mis põhiseaduslikele kodanike õigustele piirid panevad, see on veel suur küsimus.

Ühes meie suurimas naaberriigis on konstitutsiooni alusel kehtimas võrdlemisi suured vabadused, kuid katsugu neid keegi kasutada.

Neid kartusi võiakse avaldada ka meie oludes, kuid julgeme oletada, et need on põhjendamatud, sest on ju ka praegu maksev riigikord täielises kooskõlas rahvahääletuse kaudu 1933. a. maksmapandud põhiseadusliku korraga. Selle korra järgi läksid ju kodanike õigused riigivõimu

kättesse, mida see ka praegu täiesti seadusepärselt kasutab.

Ja nii siis ei ole meil põhjust oletada, et ka uue põhiseadusliku korra maksmahakkamisel riigivõim neid seaduslike norme, mis käsitlevad kodanike põhiõigusi, ignoreeriks, sest on ju uus põhiseadus meie praeguse kõrgeima riigivõimu kandja enese algatusi.

Samuti ei ole põhjust jagada kartusi, nagu võidaks kodanike põhiõigusi lihtsate seaduste ja määrustega kaotada.

Kui juba põhiseadus on ette näinud kodanikele vabaduse elukutset valida, siis on selge, et seaduseandja lihtseadusega seda õigust talt võtta ei tohi. Toon näite. Kujutelgem, et keegi kodanikest on otsustanud enesele valida kooliõpetaja või arsti elukutse. On vaidlematult selge, et harilik seadus võib vaid ära määrata korra ja viisi, kuidas saarase elukutse omandamine toimub, s. t. tuleb enne lõpetada gümnaasium, siis ülikooli jne., kuid seaduseandjal ei oleks õigust, maksva põhiseaduse alusel, keelda kodanikele valitud alal kutse omandamist.

Nagu praegu, nii ka uue korra järgi oleks rätsepa, kingsepa, pagari ja sadade teiste ametite vaba valik kodanikele põhiseadusega kindlustatud ja seaduseandja ülesandeks jääks ka edaspidi ära määrata vaid elukutse omandamise kord, selle õigused ja kohustused.

See olekski kõik, ning see on lihtne ja selge. Kuid keerulisem on küsimus, kuidas tõlgitseda kodanike õigusi tööstuslike ja kaubanduslike ettevõtete avamisel.

Selles küsimuses on Rahvuskogu komisjoni des palju ja põhjalikult vaieldud ja, võime ütelda, ka selgusele jõutud.

Kui juba põhiseaduse § 27 ütleb, et „töö on iga töövõimelise kodaniku au ja kohus“, siis on seega üksik-kodaniku isikliku ettevõtlikkusele antud täis tunnustus ja töö on tehtud temale isegi kohuseks.

Järelikult on õigus ettevõtete avamiseks vaid üks loogilisi järeldusi kodanikele pandud kohustusist.

Kui see nii on, et kodanikele tulevikus kuulaks ettevõtete avamise õigus, siis võiakse küsida, kuidas jääks siis nende ettevõtete saatusega, kes praegusel korral töötavad, kasutades ainuõiguslikena nii riigi kui ka eramonopolisti õigusi.

Vastus sellele küsimusele võiks olla lihtne: nad peavad saama võistlusvõimelisteks, et olla suutelised edasi tegütsema vabas võistluses teistega. Vastasel korral sünniks see, mis on üsna tavaline nähtus elus, et elujõulisemad ja agaramad, leidlikumad ja tublimad neist ette jõuavad ja nad tagapaanile suruvad.

Võiakse väita, et monopolid ei ole ju mitte selleks, et üksikuid ettevõtteid või kodanikke haljale oksale upitada, vaid et nende ülesanne on palju laialdasem. Kuid peab ütleva, et kõik need argumentid, mis siia maani on toodud ja tuuakse monopolistide kasuks, on tavaliselt nõrgad ega kannata, majandusliku arengu seisukohast, peaaegu mingit kriitikat. Seda võib väita ka riiklike monopolide kohta, välja arvatud ses osas, mis riigi poolt on rajatud vaid fiskuse huvides.

Me teame, et riigivõimul on majanduselu korrastamisel hea tahtmise ja oskuse juures praegugi võimalik vältida monopole ja riiklike ettevõtete asutamist, ja seda ilma et selle all tarvitseks kannatada meie rahvamajanduslik areng ning edu.

Uue põhiseaduse maksamahakkamisega, mis määrab meie riikliku arenemise alused ja rajab need just isiku õigustele ja isiku kohustustele loova töö suhtes, antakse üksikkodaniku isikliku ettevõtlikkusele ja selle arendamisele täis tunnustus.

Majanduslikul alal tegutsemise ülesandeist oleks riigi täidesaatev võim tulevikus riikliku elu korraldamisel teatava määraneni vabastatud, sest uue põhiseaduse 5-es peatükk neist ülesandeist igatahes ei kõnele. Küll kõneleb aga peatükk 2-ne sellest, et riik aitab kaasa kodanike töö võimaldamiseks.

Üldiselt võetuna võiks majanduslike jõudude väljaarendamine olla riiklike ülesandeid, kuid see väljaarendamine uue põhiseaduse mõtte järele tuleks esijoones rajada kodanike eneste edasipüüdlikkusele ja ettevõtlikkusele.

Selles suunas näeksime meeeldi riigi kasvatuslikku mõju kodanike edasipüüdliku vaimu arendamisel ja kasvatamisel ning tingimuste ja olukorra loomisel, milles majanduslike jõudude tegutsemine oleks soodustatud.

Üks tähtsaimaid momente, mis leiab käsitlemist uues põhiseaduses, on majanduselu korraldamise küsimus õigluse põhimõttest lähtudes (§ 24). Seda põhimõtet on püütud küll tõlgitseda sotsiaalse õigluse korraldamise mõistega, kuid seda see paragraaf ei käsitle.

Rahvuskogus vastuvõetud mõistete ja tõlgitsemiste kohaselt käsitleb see paragraaf vaid riigivõimu suhtumist kodanikele üheväärsuse mõt-

tes. Õigluse põhimõtte käsitlemine majanduselu korraldamisel on meie uues põhiseaduses tahtistatud ses mõttes, et vältida ühtede kodanike eelistamist teistele ja kindlustada kodanike üheväärsust seaduseandja ja valitsuse võimude ees.

Mis puutub aga kodanike hoolekande korraldamisse, siis need ülesanded on ära tähendatud § 28-das. Ja see on leitud tarviliseks võtta riigi ja omavalitsuste ülesandeks niivõrd, kui võrd on tegemist töövoimetuse, vanaduse või muude mõjuvate põhjustega.

Hoolekande õiguste kasutamine kodanike poolt ei pea muutuma mingisuguseks vooruseks. Ühiskonna abi üksikule kodanikele ei tohi saada kõrgeimaks õndsuseks. Kogukonnaabi, vallaabi, mida meie lapsepõlves peeti isegi häbistavaks, ei taheta ka uue põhiseadusega teha mingisuguseks ihaldatavaks ideaaliks.

Mis nüüd puutub sotsiaalse õiguluse mõtte käsitlemisse uues põhiseaduses, mille järgi ühti kodanikke ei peaks asetatama paremasse olukorda kui teisi, siis on ka selles küsimuses meie põhiseaduse § 24-da tõlgitsemisel oma kindlad seisukohad. § 24-das, mis kõneleb üldise jõukuse arendamisest ja selle kaudu inimväärse üldpidamise kindlustamisest, ei eelda, et see peaks toimuma enam ette jõudnute, jõukamate kihtide ja üksikkodanike tasalülitamise teel üldisele, keskmisele või alla selle, massi taseme nivoole.

Väga tabavalt tähendas selles küsimuses meie lugupeetav Eesti Panga president härra Jaakson, kes ütles, et ühetaolsus ja tasalülitus oleksid ju õilsad mõtted, kui need mitte ei tähendaks nivüleerimist ülalt allapoole, s. t. paremate ja ette jõudnud kodanike tasalülitamist halvematega, vähem-arenenutega, teiste sõnadega — regressi.

Mis puutub tööandjate ja töövõtjate vahekorraldamisse, siis põhiseaduse § 27-es korraldab selle küsimuse sel teel, et tunnistab streigivabadust töövõtjate poolel, jättes mainimata, mis oleks loomulik vastastikkuse põhimõtte alusel, lokaalidõiguse tööandjale.

Siin on põhiseaduse andjad asunud töökaitsele ja võtnud selle riigi hooldamisele.

See on üks kõige takistavamaid ja ühekülgsemaid tööandjate õiguste piiramisi, mis on nüüdisaja kõige iseloomustavamaid nähtusi sotsiaalsel alal ja millega meil kui paratamatusega tuleb leppida ka uue põhiseaduse maksamahakkamisel.

Paralleelselt kodanikele antud õigustega ja neile pandud kohustustega hakkavad maksuma uue põhiseaduse jõusseastumisega ka majanduslike ringkondade esinduslikud õigused II kojas, n.-n. Riiginõukogus.

See on esmakordne juhtum meie rahval, et majanduslike ja kultuuriliste kutsealade esindajad võivad osa võtta seaduseandlusest, et kindlustada juba seaduseandlikul teel meie majanduslike ja kultuuriliste jõudude väljaarendamist.

Võiksime küsida, missuguses suunas see siis peaks sündima. On vastuvaidlematult selge, et selle suuna on meile ära märkinud juba demokraatlik vaim, mis läbib kogu meie põhiseadust.

Selle vaimu kohaselt kuulub meie majanduselu väljaarendamine ja jõudude koordineerimine just vabamajanduse suunas, samuti kui demokraatia kindlustuseks kuulub eraettevõtlikkus, üksiku kodaniku majanduslik rippumatus ja iseseisvus.

Me teame, et sundmajapidamine on vaeste ja kitsikusse aetud rahvaste näiline päästerõngas.

Riik, asudes interventsionistlikule korraldusele, ei saa, nagu seda näitavad kogemused, peatuma jääda ühele või teisele poolikule korraldusele või ettevõtte riigi kätte võtmisele, vaid sellele peavad loomusunnil järgnema teised, veelgi sügavamale ulatuvad, vaheleastumised, kuni täielise riigistamiseni.

Tekib küsimus, kuidas peaks toimuma üleminek praegusest majanduseu korraldusist uutele põhiseadusega rajatud alustele?

Meie majanduselu korraldamisel on valitsus juba nüüd asunud üksikuid riiklike ettevõteteid muutma aktsiaseltsideks, eripõhikirja alusel töötavateks ettevõteteks ja sihtasutusteks.

Võiakse väita, et see on vaid välispidine korraldus, kuna sisuliselt on ja jäävad need ettevõtted ikkagi riigi omanduseks ja kuuluvad seega tema haldamisele, nii kapitalide valitsemisel kui ka juhtivate jõudude määramisel. Teiste sõnadega, muutus oleks vaid näiline.

Mulle tundub ja võin isegi kinnitada, et tegelikult see ei ole nii. Valitsusel ei puudu praegusel korral hea tahe riiklike ettevõtete aktsiaid mahutada erakättesse, kuid loomulik on ju, et see ei saa sündida üle öö, sest meil pole veel lõpptulemusi riiklike ettevõtete tasuvuse kohta.

Ma ei kahtle, et riiklike ettevõtete hea tasuvuse juures meil siiski leiduks kapitale, mis võiksid rakenduda riiklikesse ettevõttesse. Muidugi, nagu eelpool tähendasime, sel tingimusel, et see end hästi tasuks.

Võiksime küsida edasi, millised oleksid veel meie majanduslike jõudude arengu võimalused uue põhiseaduse alusel.

Peame üldiselt ütleva, et need jõud ja nende arengu võimalused peituvad meis enestes. Majanduselu korraldamine ei toimu mitte ülalt

allapoole, vaid see peab välja kasvama majanduslike jõudude loomulikust arengust ja nõudeist alt üles.

Kui jääme lootma, et riigivõim meie majanduselu korrastamise võtab enda kätte, siis ei tähendaks see mitte iseseisva demokraatliku rahva majanduslike jõudude väljaarendamist, vaid oleks tüübiisimaid riigimoonakluse hingeelu nähtusi.

Meie ülesanne on kasvatada ja arendada praegu ja ka tulevases riigikorras tublisid ja ettevõtlikke ning demokraatlikke kodanikke, kes suudavad jalul seista iseseisvatena kõrvalise, riikliku abita ja ka ühiskonnale oma töö ja tegevusega toeks olla.

Olles käsitelnud uue põhiseaduse maksmapaneku puhuks oma mõtteavaldusi ei pretendeeri ma nende ainuõigusele ja oletan, et võib olla ka teissuguseid tõlgitsusi meie majanduselu tulevasele korrastusele.

Ka ei taha ma ütelda, et uued põhiseaduslikud normid, mis meie majanduslike jõudude arengut ühes või teises suunas võivad kujundada, ei võiks meie majanduslikule elule anda teist ja koguni tagasihoidlikumat ilmet kui see minu arvamisis ja väljenduis on aset leidnud.

On momente ja olukordi, nii poliitilisi kui ka majanduslikke, kus ei suudeta parima tahtmise juures oma ülesseatud aateid ja töökspidamisi teostada.

Sellest seisukohast võetuna võib ka juhtuda, et riigivõim neile liberalistlikele majanduselu normidele täieulatuslikku käiku veel nii pea ei anna, kuid ei ole ühtki põhjust oletada, nagu ma juba eelpool tähendasin, et meie praegusel valitsusel ei oleks selleks head tahet.

On teada, et selle uue korra rajamiseks ja kindlaile aluseile korraldamiseks ning seadmiseks on ellu kutsutud avalik-õiguslikul alusel juba varemaist aastaist peale, kuid peamiselt just viimasel ajal, terve rida kutsealalisi omavalitsusi, n.-n. kodasid.

Nende asutuste kaudu ja kaasabil võiks toimuda meie elavate ja looduslike jõudude väljaarendamine.

Kojad on seatud selleks, et riigivõim, toetudes neile, võiks hankida praktilisi ja tegelikult elu lähedasi nõuandeid ning näpunäiteid meie majandusliku elu korraldamisel.

On ju õige, et nende omavalitsuste organisatsioon, ülesanded ning võimupiirid määratakse kindlaks alles edaspidi seadusega. Samuti määrab seadus koostöö korralduse nende eneste ja riigi ning muude asutuste vahel. On veel teadmata, missuguse kuju see omavaheline kodade koostöö võtab ja missuguse jõuna ja tegurina

ta meie poliitilises ning majanduslikus elus saab esinema. Kuid on selge, et kuna Rahvuskogu need vaimud on välja kutsunud põhiseaduse vastuvõtmisega, siis peab meie riik ja rahvas nende kutsealaste jõudude väljaarendamise võimalusi tahtes või tahtmata tõsiselt arvestama ja neid tunnustama.

Ja lõppeks on ju selge, et kui meil on keeldud ühiskondliku elu avaldusena poliitiliste parteide tegevus ja see on asendatud kutsealaste omavalitsuste korrastamisega, siis tuleb paratamata, kui veel mitte praegu, siis lähemas tulevikus, kõigil meie majandusliku ja poliitilise elu korraldajail nende asutuste arvamistega tõ-

siselt arvestada ja võtta neid kui meie riigi ja ühiskondliku elu kandjaid.

Lõpetades ettekande teen seda sõnadega, mis juba varemalt kord olen väljendanud, korrates inglise majandusteadlase Ernest Benn'i sõnu: „Valimiskandidaat, kes ütleb teile, et riik võib toita, katta ja hankida korteri oma kodanikele, valetab.“

„Riik võib anda teile poliitilise vabaduse, õiguse rääkida ja mõtelda, õiguse rahuks ja puutumatuseks, õiguse teadmiste omandamiseks, kui olete võimeline neid omandama, kuid riik ei või teile anda enam palju sellele lisaks. Kõik muu tuleb muretseda teil endal.“

Sotsiaaltaks

Meie seaduseandlikus tegevuses on üks viimase aja silmatorkavaimaid nahtusi pinge sotsiaalseaduseandluse alal. Tublisti avaramaks muutuva haiguskindlustuse seaduse kõrval on eluõigust nõudmas vanaduse ja invaliidsuse vastu kindlustamise ja tööstusettevõtteis teenivate tööliste ja teenijate lasteabiraha ehk n.-n. kompensatsioonkassade seadused.

Sotsiaalseaduste tarvilisus seisab väljaspool igasugust kahtlust — on ju need õigupoolest valvurid rahva tuleviku heaolu, elujõu ja tervise eest. Kuid sotsiaalseaduste samuti kui maksuseadustegi iseloomus on teravalt riivata üksikute kihtide varanduslikke hüvesid ja seetõttu tuleb neid targalt ja kaaludes käsitleda, et need rakendamisel rahvale sotsiaalsete hüvede andmise kõrval ei tekitaks selle osades sügavat rahulolematust ja vaenu üksikute kihtide vahel.

Sotsiaalseaduseandluse koormised ei ole rahvale kaugeltki hõlpsasti talutavad kohustused, nagu näitas seda ka L. Blum'i valitsuse ajal Prantsusmaal peamiselt just sotsiaalseaduseandlusest tingitud sisemine käärimine.

Eesti oludes on sotsiaalseaduseandluse raskust eriti tunda saav kiht just tööandjaskond. Senised sotsiaalsed kohustused, nagu haiguskindlustus, palgaline puhkeaeg, vabatahtlikud panused töölistkonna hüvanguks, teevad välja ca 9% maksetavate palkade kogusummast, uute, eelpool loeteldud, seaduste tõttu on silmapiiril ca 8½%-line lisakoormis palkade ja töötasude kogusummast. Sotsiaalseaduseandluse programmi lõpetamisel on tõenäoline, et tööandjaskonnale langeb üldse 18—20-protsendiline sotsiaaltaks, arvestatud palkade kogusummast.

Üks tegur selles sotsiaaltaksis on luua katsetavad kompensatsioonkassa. Ni-

metatud kassad tohiks nõuda eriti üksikasjalist tähelepanu, kuna need riivavad meie omariikluse valusat probleemi — nimelt rahvastiku juurkasvu küsimust — ja sellest on olulises sõltuvuses ka tööstuslikult tootva Eesti tuleviku töökahe küsimus.

Kahtlemata senine vabatahtlik lasteabirahade süsteem on elanud läbi teatud kriisi, kuna terava siseturu konkurentsi tõttu on eraettevõtteis püütud ergutada enam tootmist ja töövõiljastust just preemiade süsteemi näol ning selle arvel on sotsiaalse iseloomuga perekonnaabiraha jäänud tagaplaanile. 1936. a. said perekonnaabiraha eraettevõtteis (peamiselt tekstiil-, tsemendi- ja tselluloositööstuses) 7,9% meestöölilistest ja 3,5% naistöölilistest; riigitööstuses samal ajal 14,9% mees- ja 0,4% naistöölilisi.

Kompensatsioonkassadest saadavaid tulusid ei olda õigustatud nimetama lisateenistuseks ühele töötavale kihile, vaid need sammed peavad puhtakujuliselt näitama, et nad on kompensatsiooniks just neile isikutele, kes on võtnud enesele raske kohustuse kasvatada rohkem lapsi kui on tavaline norm ja seega väärtuslike kodanikena aidata kaasa rahva tulevikus elujõulisena säilimisele. Seni maksvates riigiteenijate ja riigitööliliste lasteabiraha seadustes pole erilisel leidnud rõhutamist see joon, et lasteabiraha peab eriti tõusma just nendelt lastelt, kes ulatuvad üle „normaalsest kahe-lapse-süsteemist“. Riigitööliliste maksetakse esimeselt lapsest 25 senti, teiselt 30 senti, kolmandalt 35, neljandalt ja igalt järgnevalt 40 senti päevas.

Selle kõrval näit. Belgia 1935. a. kompensatsioonkassade seadus lahendab abirahade andmise probleemi rahva arvu tõusu seisukohalt palju otstarbekamalt. Esimeselt lapselt on toetus ai-

nult 9 fr., teiselt 12 fr., ent viiendaolt ja igalt järgnevalt lapselt juba 95 fr. kuus, seega kümme korda enam. Meie väljatöötamisel olev tööstustöölise kompensatsioonkassade seadus peaks kindlasti arvestama seda momenti.

Samuti on kompensatsioonkassade puhul põhilise tähtsusega töövõimetute (75% töajõust kaotanud) laste küsimus, kelle vanemaile taetakse võimaldada eluaegne abiraha kompensatsioonkassadest, mis ka meil varem maksuma pandud lasteabiraha seadustes on teostatud. Sellaste normide võtmisel seadusse on tegu olulise eksitusega kompensatsioonkassade mõttest arusaamises. Igal juhul tuleb seadusest, mille eesmärgiks on ikkagi kergendada ja abistada töölisperekondadel elujõuliste laste üleskasvatamist, lahus hoida hoolekandeline moment. Seadus kaotaks niisugusel juhul tunduva osa oma mõttest. Ka ei saa millegagi pidada õigustatuks, et meie üldistest hoolekande korraldustest väljaspool üksikute rahvakihtide (s. o. tööandjate) kulul ja pealegi just abivajavate elujõuliste laste arvel toimuks aktiivsele rahvastikule niikuinii kaduma läinud töövõimetute ülalpidamine.

Ka kompensatsioonkassade ulatust ja struktuuri tuleb põhjalikult kaaluda ning siin leida otstarbekaim lahendus, et oleksid rahuldatud töövõtjate huvid ega kannataks otstarbetult töösturid kui selle seaduse puhul ainsad kohustuste kandjad. Pealegi ei aseta kompensatsioonkassad töösturkonnale sugugi väikest koormatust, vaid see võib töusta esialgsete kalkulatsioonide alusel 1,2 miljoni kroonini aastas.

Põhimõtteliselt peaks küll algusest peale lähtuma seisukohast, et seadus hõlmaks kõiki tööstuslike tööandjaid. Teatavasti on ju palgalustik kesk- ja väiketööstuses tunduvalt madalam ja just seal asuvad perekondadega töölised ilmselt halvemais tingimuses kui suurtööstuses.

Omaette küsimuseks on kompensatsioonkassade puhul veel neile õiguse jätmine peale otseste toetuse kaudseteks üritusteks, nagu ravilate, lasteadeade, puhkekodude jne. ellukutsumiseks. Siin on tõsiselt karta, et tungitakse paralleelinvesteerimiste näol haigekassade tegevusväl-

jale; tekivad kõrvalasutused praegusile tööstusettevõtete ja eraalgatusliku lastekaitse poolt loodud üritustele ning ettevõtetele jne. Seaduses määratagu kompensatsioonkassadele kindlad piirid, et need peaksid oma tegevust arendama tööliskonna laste hüvanguks just neil aladel, kus pole teisel teel ja teiste poolt küsimused lahendatavad.

Lastekaitseküsimus on selleks küllalt aktuaalne, et avalikkuses saavutada täit tähelepanu. Kahjuks ilmneb suhtumistes väiklast omakasu vaimu, isegi seal, kus seda ei tohiks kohata. Näiteks on teada, et hiljuti ühes Tallinna suurtööstuslikus tööliskonnas oma nooremas ja vallalises osas ise igati takistas lasteabiraha sisseseadmist. Teisest küljest, mõned seltskondlikud lastekaitsetegelased on püüdnud väita, nagu oleksid teatud suurtööstuslikud ringkonnad kompensatsioonkassade vastu.

On kahetsemisväärne, et sääraseid kontrollimatuid väiteid levitatakse. Nende ridade kirjutajal on teada, et suurtöösturkonnad pooldab kompensatsioonkassade süsteemi.

Kompensatsioonkassade seadusega, mille põhimõtteks on tööstuslike tööandjate maksustamine kõikidelt nende käitisse kuuluvailt töölisilt lastega perekondade heaks, eemaldatakse ka see avalikkusesse juurdunud kartus, nagu ei sooviks töösturid võtta teenistusse lastega töölisi.

Kuigi põhimõtteliselt on küsimus enam-vähem selge, tuleb kompensatsioonkassade tegelikkusse rakendamisel ja selleks antava seaduse lõplikul viimistlemisel tõsiselt arvestada antava abiraha suurust, abisaajate laste vanuse määra, kohustusi, mis langevad tööandjale igalt tööliselt, maksude võtmise viisi ja lõpuks kompensatsioonkassade rakingut. Eriti viimases peaks olema väljaspool kahtlust töösturkonnale initsiatiivi andmine, kuna on ju just nemad 100%-lised kompensatsioonisüsteemi kulude kandjad.

Nende ridade kirjutaja teades on tööandjaskonnal siin kindlad seisukohad ja tarviduse korral ka üksikasjalised ettepanekud.

Sks.

Eraameinikkude Koda avab ametnikele ja äriteenijatele töövahenduse büroo

Töövahenduse ja tööturu korraldamine tööstus- ja põllutöölisele on juba aastaid leidnud seaduseandlikul teel kaitset, vastandina vaimsel alal töötajate tööturule, kus haritud tööjõudude ülekülluse tõttu on valitsenud pidev tööpuudus

ka majandusliku tõusu aegadel. Seda sotsiaalset häda ei suuda pehmendada üksnes kohakuumise kontorid ja bürood ega ka ajalehtede kuulutusteosad, mida meil kasutatakse töövahendusena töötaja ja tööandja kokkujuhtimi-

sel. Töõbõrside töövahenduse raskuspunkt on aga asetatud füüsilise töö tegijate töoturu korraldamisele. Senine töövahendus ei võimalda objektiivsete andmete puudumisel hankida vastavõimelisi töõjõude; ka on töõandjal raske valida ajalehe kuulutuse peale vastanud mitmesajast vastusest sobivat. Kuna eraametnikud sellase töövahenduse viisiga rahulduda ei saa, siis Eraettevõtete Ametnikkude Koda on loonud koja juure ametnikele ja äriteenijaile tasuta üleriikliku töövahenduse.

Koda registreerib kõik kohasoovijad ametnikud koja töövahenduses sel teel, et soovijaile saadetakse kätte küsimusleht, mis andmetega täidetult tagastatakse kojale. Ligi lisatakse ka tunnistuste ära kirjad. Tõele mittevastavate andmete esitajad kaotavad õiguse kasutada koja

töövahenduse abi. Tõõandjale esitatakse kohasoovijad ametnikud registreerimise järjekorras, kusjuures töõandjal jääb oma soovile vastava isiku valimise võimalus. Kojas töövahendus oma poolt mingit soovitusi kaasa ei anna.

Kohasoovijate kohta peetakse koja töövahenduses vastav register. Töövahendus ei teata kohasoovijale andmete esitamisest tema kohta töõandjale, vaid pooled astuvad sobivuse korral töõlepingulisse vahetõõda juba iseseisvalt. Teated elukoha muutmistest ja teenistuskoha saamisest tuleb esitada kojale. Koha soovi avaldust tuleb pikendada iga kolme kuu järele.

Kirjalike ja suuliste järelepärimistega pöörduda koja töövahenduse poole, Tallinn, Kentmanni 5—7, tel. 479 06

Kaubandus-töõstuskoda palub Tempeltariifi § 14 erandi p. 9 muutmist

Kaupmeeskonnal on praegu võimatu täita ostjaskonna soove, lisada ostetud kaupale kassaorderi duplikaat või ära kiriri, milles on näidatud üksikasjaliselt kauba hulka ja hind, et ostja võiks neid kodus kontrollida. Kehtiva Tempelmaksu seaduse järgi (Tempeltariif p. 14) loetakse arveks iga kirjalik väljend, milles on näidatud kauba hind ja loeteldud kaubad või asjad. Kõik need „arved“, ükskõik millist nimega nad ei kannaks, alates 10 kroonist, kuuluvad tempelmaksustamisele 0,2% arve summast. Selle määruse alla kuuluvad ka kassaorderite duplikaadid, kui need ostjale välja antakse ja kui neis on näidatud peale maksetud rahasumma veel kaubad või asjad üksikasjaliselt. Ostjad soovivad küll kassaorderite duplikaatide lisamist kaupale, kuid nad ei nõustu nende pealt tempelmaksu tasumisega; kaupmehel aga läheb raskeks seda tempelmaksu enda kanda võtta. Ning seepärast jääbki ostjate asjakohane soov,

ostetud kaupade hulka ja hinna kohta tõendise lisamine, enamikul juhtudel täitmata.

Kaubandus-töõstuskoda pooldab täiel määral, et ostjale antaks võimalus ostetud kaupade arvu ja maksetud hinna kodus kontrollida. Seda oleks aga võimalik teha sel juhul, kui Tempeltariifi § 14 erandi p. 9 muudetakse ja pandaks kehtima selles mõttes, et kassatähed ja nende duplikaadid, mille järgi ostmisel raha kohe kaupluse kassasse maksetud, kuigi need kassatähed või nende duplikaadid ostjale kaubaga kaasa antud ja neis on loeteldud üksikasjaliselt kaubad või asjad ning näidatud nende hind, ei kuuluks tempelmaksu alla.

Kaubandus-töõstuskoda pöördus palvega majandusministri poole, et Tempeltariifi täiendataks säärase novelliga, mis on sihitud just ostjaskonna rahuldamiseks ja mis aitaks kõrvaldada paljusid arusaamatusi.

Uue kaubandusliku tava registreerimine Kaubandus-töõstuskojas

Tallinna Börsikomitee ja Kaubandus-töõstuskoda poolt on registreeritud ja on tarvilisel kaubanduslik tava, mille järgi, kui ostja viivitab kaubahinna tasumisega, müüjal on õigus teostada vastuvõtmata jäetud kauba omaabimüüki,

kusjuures tuleb käia järgmise korra järele: enne ostja poolt vastu võtmata jäetud kauba müügile asumist on müüja kohustatud veel kord pakutama kauba vastuvõtmist korratule ostjale ja temale teatama, et tema keeldumisel kaup

vastu võtmast müüja teostab ostja arvel ja riisikol kaubamüüki kolmandale; kui need nõuded on täidetud võib müüja teostada omaabimüüki.

See on üldine taba ja maksab harilike kaupade kohta

Ruttu rikkiminevad kaubad, nagu seda on puuvili, kalad, liha, piimasaadused, munad jne., ei kannata aga välja teiskordset pakkumist ostjale, kui see on loobunud kauba vastuvõtmisest ja kui loobumise teadaanne on tehtud müüjale või tema seaduseparasele esindajale või volinikule kujul ja vormis, mis ei luba kahelda, et loobumisteadaanne tõesti on saadud, vaid üldise tavana, mis leiab kinnitust ka Tsiviilkohtupidamise seaduses (§ 1028), on siin kehtiv ühendatud kord, ja nimelt, et ostja esialgne loobumisteadaanne, kui see on tehtud kindlakujuliselt, asendab meeletuletuse kohustuse müüja poolt

See lühendatud kord kergesti rikkiminevate kaupade kohta oli seni registreerimata.

Selles küsimuses on Suurkaupmeeste Ühing teinud ettepaneku Kaubandus-tööstuskojale, et ülalloodud lühendatud kord kergesti rikkiminevate kaupade kohta koja poolt registreeritaks.

Koja juhatus oma koosolekul 27. oktoobril 1937. a. otsustas registreerida selle tava järgmiselt:

„Kui kaubad, mille vastuvõtmisest ostja on loobunud ja seepärast tuleb teostada omaabimüüki, ei kannata välja teiskordist pakkumist ostjale (on karta kaupade rikkiminekut), kui see loobumisteadaanne on tehtud müüjale või tema seaduseparasele esindajale või volinikule kujul ja vormis, mis ei luba kahelda, et loobumisteadaanne on tõesti saadud, asendab sama loobumisteadaanne teiskordse pakkumise, ja müüja võib tava kohaselt teostada kauba müüki kolmandale.“

Ühiskonna Organisatsiooni Uurimise Koondis

Käesoleva aasta kevadel tekkis mõte luua organisatsioon, kelle ülesandeks oleks selgitada ja uurida rahva kutsealalist tegevust ja kutseorganisatsioonide ehitust ning vormi, seega luua organisatsioon, kes käsitaks oma ülesannete seas laialaatuslikumalt ka kehtivate kodade süsteemi

Selle mõtte teostamiseks asutati „Ühiskonna Organisatsiooni Uurimise Koondis“, kelle asutajaks liikmeiks on A. Määr, E. Murdmaa, E. Hiidna, H. Raudsepp, A. Joasalu, J. Roonemaa, J. Vilms ja E. Salurand.

Koondise põhikirjast nähtub (§ 1), et tema eesmärgiks on rahva erifunktsionaalsete (resp

majanduslike, kutseliste ja kultuuriliste) tegevusalade igakülgne uurimine ja selgitamine.

Koondise üldist tegevust juhib 5-liikmeline juhatus, mis valitakse 3 aasta peale. Nõuandva orgaanina tegutseb 15 liikmest koosnev nõukogu.

Koondis koosneb üksikliikmeist, kelleks võivad olla Eesti Vabariigi kodanikud, kes on vähimalt 20 aastat vanad

Liikmeksastumise sooviavaldused saata aadressil: Tallinn, Pärnu mnt. 10—16 (Kalanduskoja ruumid), Ühisk. Org. Uurimise Koondise nimele.

Perekonnanimede eestistamine jätkub

Perekonnanimede eestistamine on meil kujunenud võimsaks rahvuslikuks liikumiseks. Möödunud kahe aasta jooksul on üle 140.000 eestlase vabanenud võõrapärastest perekonnanimedest. Seejuures on enam kui 100 vallas juba kõigil eestipärased perekonnanimed.

Vaatamata sellele suurele kultuursaavutusele, mis on uhkuseks meie rahvale, on siiski veel eestlasi, kes kannavad võõrapäraseid perekonnanimesid.

Nüüd on kolmas ja viimne maksuvaba nimede eestistamise aasta. On loomulik, et selle aasta jooksul kõik eestlased vabanevad võõrast nimest kui mineviku surveagade välismärgist

Eesti rahvusest kodanikud, kes end tunnevad tõsieestlastena ja kes kohustust tunnevad oma riigi ja rahva vastu, vabanegu vabariigi 20-daks aastapäevaks võõraste võimuaegade sümbolist — võõrnimest. Sellega aitate teie kaasa eestipärase kultuuriga Eesti loomisele, sellega hävitate petliku välispildi Eestist.

Kaubandus-tööstuskoda pöördub kõigi koja ümber koondunud majandusringkondade poole üleskutsega, et need eestlased, kes oma võõrapärast nime pole veel eestistanud, juba lähemal ajal seda teeksid. 750.000 eestlast kannab eesti nime ja iga perekonnanime eestistamisega, seda eriti organiseeritud ja silmapaistvate kodanike

poolt, antakse eeskuju ja avaldatakse kõlbelist survet veel järele jäänud võõrnimelistele.

Perekonnanime ja nime eestistamine on tasuta. Uus perekonnanime hakkab maksma kahe kuu pärast arvates sooviavalduse esitamisest. Perekonnanime eestistamiseks tuleb esitada täidetult trükitud sooviavaldusleht sellele perekonnaseisuametnikule, kus peetakse sooviavaldaja perekonnakirjad.

Kellel perekonnakirjad korraldamata (mida vastava määruse järgi kõik kodanikud tegema

peavad hiljemalt 1. jaanuariks 1938. a.), see saab neid korraldada koos nime eestistamisega tasuta.

Eestipärase perekonnanime kaitseregistrisse võtmine maksab Kr. 15 —.

Kõigis perekonnanime eestistamise küsimis annavad nõu perekonnaseisuametnikud ja Nime eestistamise Keskbüroo (Tallinn, Vene tän. 23, kella 9—14,30).

Vabariigi 20-daks aastapäevaks igale eestlasele eesti nimi!

Majanduslikke teateid kodu ja välismaalt

Kaubavahetus Eesti ja Nõukogude Vene vahel

Oktoobrikuus on Eestist Nõukogude Venesse läinud kaupu kokku 234 vag., 1736 tn, selle hulgas suuremal arvul sarvloomi — 84 vag., 437 tn., rõõskpiima — 93 vag., 968 tn, rõõska koort — 31 vag., 63 tn., põlevkivi-bensiini — 8 vag., 99 tn, tallanahka — 5 vag., 36 tn., puupappi — 2 vag., 18 tn., trüki- ja muud paberit — 5 vag., 80 tn., juustu — 2 vag., 15 tn., ja muid kaupu üksikute vagunite viisi.

Samal ajal on Nõukogude Venest Eestisse tulnud kaupu kokku 109 vag., 1108 tn., sellest suuremal arvul piimakanne — 124 vag., 104 tn., soola — 17 vag., 294 tn., sordirauda — 9 vag., 155 tn. ja muid kaupu üksikute vagunite viisi.

Kordaläänud esinemine 25. Saksa Idamessil Königsbergis

Majandusministeeriumi Kaubandusosakond teatab oma rahulolemisest tänavuse kordaläänud

esinemisega 25. Saksa Idamessil Königsbergis ja tänab kõiki osavõtjaid Eesti esinemise heaks kordaminekuks tehtud töö eest.

Ühtlasi juhitakse tähelepanu sellele, et järgnevatel aastatel esinejad ettevõtteid ja asutused püüaksid äriliselt ära kasutada näitusel avanevaid võimalusi, saates sinna näitusepäevadeks kohale oma esindaja või valmistades ette hinnakirju, ettevõtte ärikaarte ja reklaammaterjali.

Käesoleva aasta kogemused on näidanud, et ettevõtteid, kes sellaselt toimisid, sõlmisid kergetemalt äritehinguid ja suutsid luua sidemeid.

Äriteenijate kursused Kaubandus-tööstuskojas

Loengud:

8. detsembril:

1. Valitud küsimusi tempelmaksu alalt — R. Berendsen.
2. Mida peab äriteenija teadma kaupade tellimisest — R. Berendsen.

Kaubandus-tööstuskoja peakoosolekul

27. novembril s. a. peeti Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek koja 1938. a. tulude ja kulude eelarve vastuvõtmiseks. See oli viimne koja peakoosolek vanas koosseisus, kuna 30. nov. toimuvad uute koja liikmete valimised.

Peakoosoleku avas koja nõukogu esimees Joh. Sihver, kes oma avasõnas tänas kõiki koja orgaane üksmeelse töö eest möödunud nelja aasta jooksul koja ümber koondunud majandusringkondade huvides.

Peakoosolekut juhatas k.l. A. Veiler.

Koja 1938. a. korraline eelarve võeti vaidlusteta vastu juhatuse poolt esitatud kujul. Eelarve on tasakaalus Kr. 165.684.—, ülejäägiga Kr. 510.—.

Peakoosoleku lõpul võttis sõna koja juhatuse esimees J. Puhk, kes ütles:

Peame viimast koja peakoosolekut senises koosseisus, et anda ruumi uutele inimestele, keda valitakse 30. nov. s. a. Möödunud nelja aasta jooksul on koja koosseis jäänud truuks koja poolt püstitatud majanduspoliitilisele suunale, ja kõik orgaanid on oma tööd teinud leplikus meeles. Seetõttu on koda suutnud ennast ilmutada palju mõjuvamalt. Koja üksmeelsuse tagajärjel tähtsates majanduslikes küsimisus suudeti ka uues põhiseaduses majanduse kohta käivad paragraafid viia läbi majandusringkonnile vastuvõetavas suunas. Kõneleja tänab koja juhatuse nimel kõiki koja orgaane ja ametkondi üksmeelse ning asjaliku töö eest ja avaldab lootust, et samasugune üksmeel ja tööind valitseb ka koja uue koosseisu ajal.

Arde register

novembrikuu esimesel poolel.

Registreeritud uued firmad:

1. Andrei Abe, Pärnu, Kuressaare mnt. 3, kalapüük.
2. Leena Allert, Tallinn, Koidu 44, soolakaalakauplus.
3. N. Cramer, Tallinn, Pärnu mnt. 40, lilleäri, ärip. Niina Cramer.
4. Johannes Ehrstein, Pärnu, Järva 16, kalapüük.
5. Söögisaal „Öismaa“, Tallinn, Vana-Viru 6, ärip. Jaan Eismann.
6. August Eist, Tallinn, Saue 7, toiduainetekauplus.
7. Auruvärvimisetööstus „Lux“ I. Frank ja Ko., Tallinn, Kopli 10, riidevärvimisetööstus, täisühing, täisosanikud Ilja Frank ja Jakob Sahhar, osakapital Kr. 5.000.—.
8. W. Gross, Tartu, Kauba 13, vahetalituse ja reklaambüroo, ärip. Wilhelm Gross.
9. Johanna Hermann, Pärnu, Lubja 9, toiduainetekauplus.
10. R. Ilves, Tartu, Tööstuse 8, jahukauplus, ärip. Richard Ilves.
11. N. Jallai, Taheva v., talurahvatarvete kauplus, ärip. Nikolai Jallai.
12. K. Juhari, Anija v., koloniaalkauplus, ärip. Karl Juhari.
13. E. Kadar, Tallinn, Pärnu mnt. 28, pagari- saaduste müük, ärip. Eva-Vilhelmine Kadar.
14. Mihkel Kalve, Pärnu, Suur-Ohvitseri 6, tiseritööstus.
15. R. Kennap, Tallinn, Toomkuninga 30, koloniaal- ja toiduainetekauplus, ärip. Raamond Kennap.
16. Pansion „Villa Carola“ Erich Klein, Pärnu, Lehe 3, suvepansion.
17. Johann Kull, Pärnu, Elisabeti 35, rätsepa- tööstus.
18. Alviine Kulli, Tartu, Soola 21, toiduainete- ja piimakauplus.
19. Aleksel Kumm, Pärnu, Riia mnt. 259, au- toga kaubavedu.
20. Hulma Kuter, Pärnu, Tallinna mnt. 83, lina-, linaseemne ost ja müük.
21. A. Kuusküll, Tallinn, S.-Tartu mnt. 42, pruugitud riiete ja asjade kauplus, ärip. August Kuusküll.
22. Rodion Kunnapu, Kuigatsi v., jahu- veski.
23. „Estonööp“, H. Lepik ja Ko., Tallinn, Raudtee 8, pesunööbitööstus, usaldusühing, täisosanik Hans Lepik, osakapital Kr. 5.000.—.
24. Jaan Lepp, Pärnu, Merimetsa 19, kala- püük.
25. Elsa Levin, Pärnu, Lõuna 20, õmblus- tööstus.
26. Aug. Lind, Tallinn, Vabriku 15, lihakaup- lus, ärip. August Lind.
27. Marion. Loorents, Tallinn, S.-Tartu mnt. 77, pagariäri ja -tööstus, ärip. Marionilla Loorents.
28. V. Margusson, Viljandi, Tartu 12, kondi- triäri, ärip. Voldemar Margusson.
29. Alfred Mežin, Pärnu, Munga 7, jahuladu.
30. Peodor Männiksoo, Pärnu, Kirikuaia 6, potisepatööstus.
31. Johann Mättik, Pärnu, Pikk 11, masina- ehitusetööstus.
32. M. Möldri, Tartu, Võidu 32 ja Vene 2, voodi- ja mööbliäri ja raamatu- ja kirjutus- materjalikauplus, ärip. Marie Möldri.
33. R. Otti, Tartu, Püestee 45, pesuõmblomise töökoda, ärip. Rudolf Otti.
34. Peet Pulk, Pärnu, Kalevi pst. 6, kalapüük.
35. A. Pöder, Tartu, Auriku tän., vanaraua- kauplus, ärip. Anna Pöder.
36. Pärnu Kutseaednikkude Ühing, Pärnu, Vilmsi 12, aianduseäri, juhatuse liik- med Jaan Roosi, Konrad Raid ja Jaan Pirsu.
37. Anna Pärs, Pärnu, Riia mnt. 34, krohvi- matitööstus.
38. Juhan Pärtel, Pärnu, VIII joon nr. 5, ka- lapüük.
39. Kohvik-söögisaal „Metsa“ M. Ramjalg, Pirita, Viimsi tee 24, ärip. Mihail Ramjalg.
40. M. Ramjalg, Tallinn, S.-Tartu mnt. 81, söögisaal, ärip. Mihail Ramjalg.
41. Hildegard Redich, Pärnu, Papli 8, suve- pansion.
42. T. Riismann, Tallinn, Pikk 36, puuvilja- kauplus, ärip. Tatjana Riismann.
43. Jakob Soosaar, Pärnu, Jaani 1, maalri- töö ettevõte.

1. DETSEMBER

Veel

20 tööpäeva
pühadeni

Teie tellimised veel

daamide
& härrade

rätsepaäri

F-ma SCHWARZ

KULLASEPA 9.

TELEF. 443-03

44. Joh. Tabur, Tallinn, Alevi 9, küttepuudkaupus, ärip. Johannes Tabur.
45. Jüri Urva ja Herbert Kõkk, Pärnu, Suur-Kuke 27, maalritööde ettevõtte, täisühing, täisosanikud Jüri Urva ja Herbert Kõkk, osakapital Kr. 200.—
46. H. Vares, Tallinn, S.-Tartu mnt. 34, juuksetööstus, ärip. Hilda-Aurelie Vares.
47. Theodor Viilik, Jõõpre v., toorlinapuhastus.
48. Kari Öunapuu, Pärnu, Pikk 11, rätsepatööstus.
16. Klaasi- ja metsatööstuse aktsiase ts „Järvakandi Tehased“, Tallinn, Pärnu mnt. 10, juhatusliikme August Jürmani perekonnanimeks „Jürima“.
17. Elektrotehniline tööstus „A glo“ N. Karus, asukohaks Tallinn, Pärnu mnt. 17 (enne Veerenni 7), prokuura antud Ena Karus'ele.
18. Rudolf Keelus'e, kes peab Tartus, Uueturu 2, vanakraamikauplust, ees- ja perekonnanimeks ning firmaks „Simmo Saaring“.
19. Marie Kepnik'i kirjutusmaterjali- ja tapeedikaupluse asukohaks on Tallinn, Pärnu mnt. 54.
20. Aleksander Kirsch'i segakaupluse asukohaks on Kütte-Jõu (enne Viru-Roela v.).
21. R. Klausson'i šokolaadi-, kompveki- ja biskviiditehas, Tallinn, Jahu 5, Aleksander Kreismann'i prokuura kustunud, piiratud prokuura antud Aleksander Sagim'ile.
22. Erich Klein, Pärnu, Suure-Jõe 16, jätkab äritegevust ehitusettevõtete tööde alal.
23. Joseph Klein'i agentuuräri asukohaks on Tallinn, Õllepruuli 3 (enne Veizenbergi 19).
24. Hermann Kokla lihakaupluse asukohaks on Tallinn, Kristiine 24 (enne Viljandi 3).
25. Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri Osühisus, Tallinn, Pikk 68, juhatusliikme August Jürmani uueks perekonnanimeks on „Jürima“.
26. Adrian Kõõba lihakaupluse asukohaks on Tallinn, Linda 8 (enne Soo 3).

Registreeritud muudatused:

1. Agentuur- ja kaubanduskontor „Ivag“ I. Agntsev, asukohaks Tallinn, Roosikrantsi 8-b (enne Vismari 3).
2. Voldemar Ambermann lõpetanud kingsepatöökoda Haapsalus, Karja 7; samas asunud saapakaupluse üle viidud Tallinna, Toompuiestee 31.
3. Eesti Maakrediitselts, Tallinn, Vabaduse pst. 1, juhatuse esimehe August Jürmani perekonnanimeks on „Jürima“.
4. Eesti Terpentiniivabrikute Aktsiaseltsi asukohaks on Tallinn, Lai 34 (enne Lai 29—4).
5. Eesti Trükitööstuse ja kirjastuse aktsiaselts „Ühiselu“, Tallinn, Pikk 42, juhatusliikme August Jürmani perekonnanimeks on „Jürima“.
6. Peeter Eichhelmann'i perekonnanimeks on „Kullam“ ning tema Tallinnas, Väike-Karja 2 asuva kella- ja kullasepaäri firmaks „P. Kullam“.
7. Kauplus „Omandus“ Jaan Eismann, lõpetatud pagari- ja kondiitritööstus Tallinnas, Lembitu 7; edasi tegutseb toiduainete-, piimakauplus ja lihakauplus Tallinnas, Vene-Balti tehas 21.
8. John-Herbert Esser jätkab äritegevust, avades Viimsi v., Piritall, apteegi firma all „Pirita apteek Mag. J. H. Esser“.
9. Rebekka Frischer (end. perekonnanimi Sorokin) jätkab äritegevust, avades Tallinnas, S.-Tartu mnt. 50, moe- ja pesuäri firma all „R. Frischer“.
10. Maria Gerberson'i, kes peab Pärnus, Vilmsi 13, kudumisetööstust ja avanud samas käsitöö- ja pudukaupluse, perekonnanimeks on „Künnapas“.
11. Ins. Arthur Grönholm'i isikliku agentuuri asukohaks on Pärnu, Brackmanni 22 (enne Tallinn, S.-Tartu mnt. 15—5).
12. Alfred Haari perekonnanimeks on „Jürima“, tema kosmeetika- ja värvikaupluse asukohaks on Tallinn, S.-Tartu mnt. 50 (enne Toompuiestee 31), mis ajast ettevõtte tegevust jätkab täisühing firma all „A. Jürma ja Ko“, kus täisosanikkudeks on Alfred Jürma ja Alfred Arusoo, ühingu osakapital Kr. 1.000.—
13. August Holler jätkab äritegevust, avades Tartus, Lao 4, toiduainete- ja piimakaupluse firma all „A. Holler“.
14. Arkadi Itskovitš'i agentuurkontori asukohaks on Tallinn, Köhleri 2—4 (enne Tina 17—5).
15. Armin Jakobson jätkab toiduainetekaupluse tegevust Haapsalus, Metsa 4.

AKTSIASELTS

„VILL“

TALLINN, V. KARJA 12

Telef.: Juhatus 450-38

ladu ja kontor 450-39

Dalmistame

ülilkonna- ja mantliriidet,
villast ja siidkleidiriidet.

Därvime ja mertseriseerime

NARVA VABRIK, TELEFON 70

KOPLI VABRIK, TELEFON 12

27. Natalie Labo jätkab äritegevust, avades Nehatu v. toiduainetekaupluse.
28. Maali Lahe koloniaalkaupluse asukohaks on Kahala v., Muuksi k. (enne Esna v.).
29. Eduard Meos jätkab äritegevust, avades Tartus, Tähe 59, liha- ja vorstikaupluse firma all „Ed. Meos“.
30. Jaan Mihkelson'i, kes peab Maksa v., talurahvatarvetekauplust, perekonnanimeks on „Muruaas“.
31. Jaan Männik, kellele kuulus Pärnus, Tallinna mnt. 2 asuv segakauplus, surnud. Ettevõtte tegevust jätkab ainuisikliku äripidajana lesk Marie Männik, senise firma all „Jaan Männik“.
32. Vilhelmine Nikolai avanud Tallinnas, Saue 2 ja Tallinnas, Õle 3, puuhoovid, miliseid peab varem registreeritud firma all „Puuhoov Nikolai“.
33. Osvald Norman'n'i lihakaupluse asukohaks on Tallinn, Püri 12 (enne Kuu 4).
34. Gustav Paju kirjastamise alal tegevuse lõpetanud, peab edasi ajakirjanduse kontorit Tallinnas, Harju 43 ja Viru 21.
35. August Pinsel jätkab äritegevust, avades Pärnus, Possieti 11 ja Tallinna 1, töllasepatööstuse ja sepatööstuse
36. Eduard Puud'i segakaupluse asukohaks on Tallinn, Kesk-Sõjamäe 8 (enne Tuhada v.).
37. Amalie Põllumann'i, kes peab toiduainetekauplust Tallinnas, Graniidi 32, uueks ees- ja perekonnanimeks on „Maali Põllumaa“ ja firmaks „M. Põllumaa“.
38. Nikolai Raudsepp lõpetanud mehaanikatöökoda Tallinnas, Uus-Kalamaja 22, moeäri Tallinn, Valli 2 peab edasi firma all „N. Raudsepp“.
39. Viilip Reva jätkab äritegevust, avades Esna v. segakaupluse firma all „V. Reva“.
40. Oskar Sillaveer avanud Varbola v., Vardi as., segakaupluse ja lõpetanud Sipa külas asunud segakaupluse.
41. Paul Sisask jätkab äritegevust, avades Tartus, Kalevi 89, puuhoovi ja turbalao firma all „P. Sisask“.
42. Ferdinand Speeki segakaupluse asukohaks on Tapa, Pikk 13 (enne Jaama 3).
43. Ferdinand Steinberg jätkab äritegevust, avades Tartus, Raekoja 5, toiduainetekaupluse firma all „F. Steinberg“.
44. Karl Talts jätkab äritegevust, avades Pärnus, Põhja 7, restorani firma all „Restoran „Du Nord“ Karl Talts“.

Toiduainete turg.

London.

Bacon, kaal 112 Ingl. naela

Iiri	sh. 88/- — 96/-
Daani	” 92/-
Hollandi	” 89/-
Eesti	” 86/-
Rootsi	” 89/-
Poola	” 86/-

Nisu, kaal — 496 Ingl. naela = 225 kg

Northern Manitoba	sh. 50/7 1/2
Rosario Santa Fe	sh. 39/6

Jahu, kaal — 140 Ingl. naela = 63,5 kg

Good Canadian	sh. 21/-
-------------------------	----------

Odrad, kaal — 112 Ingl. naela = 50 kg sh. 10/-

Kaerad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg. sh. 9/9 — 10/-

Linad, cif per tn.

Livonian, Basis Risten . . . . . £ 74/-

Tows Soviet . . . . . ” 72/-

Manchester.

Või.

Eesti	sh. 124/- — 126/-
Läti	” 124/- — 126/-
Soome	” 136/- — 138/-
Rootsi	” 136/- — 138/-
Daani	” 144/- — 147/-
Uus-Meremaa, finest	” 120/-
” ” first	” 117/-

Hamburg.

Nisu.

Sisemaa, 50 kg eest	
Manitoba I, cif 100 kg eest term.	\$ 5.90
Hard Atlantic, cif 100 kg eest term.	” 6.06
Rukis 1000 kg eest	
La Plata, Hamburgis	sh. 170/-
” ” Amsterdams	” 168/-

Kohvik

FEISCHNER

Harju 48

Telefonid:

Tellimised 445-00

Šveitsler 479-00

Kõnekapp 436-58

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni pooli koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros). 24. XI 1937. a.

	Kroonid.		Kroonid
J. Puhk ja Pojad suurveski:		Raualak, lünnides, netto	100 kg 16.75
Jahud: rukki	100 kg 17.20—18.50	Imbutusõli D, C, netto, tünnides	" 6.75—7.75
" püül	" 26.00	Maanteeõli	" 6.00
" nisu, pehme—sõre	" 30.00—43.00	Viljapuu-karbolineum, netto	litr 0.30
Kaerahelbed (Herkulo)	1 kg —.32	Mootorpetrooleum, ...	kg 0.12,5
A/S. Rotermanni teh.		" -nafta	" 0.11
Jahud: leivajahu	100 kg —	Diiselnafata	" 0.11
" rukki	" 17.30	Putukamürk „Puttox“	" 1.50
" „ püül	" 25.—27.—	Raud, sordi	100 kg 22.00
" nisu, pehme — sõre	" 28.00—43.—	" latl	" 25.00
Nisu	" 20.00—22.50	" vits	" 28.00—35.00
Rukis	" 16.00	Raudplekk	" 34.00—38.—
Kaerad, toidu	" 14.00—15.00	" tsingitud	" 47.00—51.—
Odrad, õlle	" 18.—	Raudtalad	" 23.00—25.00
" toidu	" 16.00—18.00	Teras, talla, ree	" 20.—
Seemned: ristikeheina, punane,		" vedru	" 32.—
hiline	100 kg —	" valu	" —90.—1.—
timuti	" —	Inglistina	" 475.—495.—
Linaseemned, külvi, 9/10 baas	" —	Seatina	" 50.—52.—
Õililaseemned, 90% baas fr.		Vaskplekk, punane	" 210.—260.—
saatejaam	" 17.00—17.50	" valge	" 180.—210.—
Herned, toidu, rohelist	" 26.00	Tsinkplekk	" 75.—80.—
Riis, Burma II	" 47.00	Masinaõli, ...	" 20.—21.—
Kartulitärklis „Supérieur“	" 24.—	" Poola	" —
Siirup, kartuli, 42%	" 25.00—27.—	" Ameerika	" 20.—21.—
Glükoos	" 27.—	Mootoriõli, Ameerika	" 38.00—60.—
Margariin, kodumaa	" 77.50—87.50	Autoõli, Ameerika ja Daani	" 42.00—105.—
Kakao, Hollandi	1 kg 1.80—2.40	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-	
" Eesti	" 1.00—2.30	teõli, tsistern.	1000 kg 65.00—70.—
Kohv, Rio, Santos jne.	" 2.65—3.30	Tsilindriõli, Ameerika	100 " 30.00—56.—
" Kesk-Ameerika sordid	" 4.75—5.75	Nafta, Vene	" 14.00—14.50
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	" 5.60—6.—	" Ameerika	" 14.00—14.50
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	" 5.00—5.50	" Poola	" —
Sidrunid	kast 26.—	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	" 15—16.—
Suhkur, peenike, Inglise 100 kg 45.50—45.75		" Ameerika " " "	" 15.00—16.00
" " Vene	" —	Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi-	
" " Poola	" 45.00—45.25	tööst. segabensiin, fr. Tallinn, netto ltr.	— .31
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun		Auto-bensiin	— .31
Irboska ja Narva	" 2.50	A/Ü. Eesti Kiviõli bensiin „Estolin“,	
" lahtine, Saksa, fr. Tallinn	" 2.30	tsistern. fr. Tall. ühes teedemaks.	" —.32
" " Vene	" 2.10—2.30	Bensiin, I s., välisbensiin	kg —.44
" " Hispaania meresool	" 2.—	Pesusooda, kodumaa	100 kg 8.50—9.00
Heeringad, A-s. Kaland. „K“ vag. viisi tünn	39.—	Seebikivi	" 27.00—28.50
" „Matties“	" 40.—	Värvid, nigros., vees sulav, vällism. 1 kg	7.00
" „Matfulls“	" 42.—	" tsinkvalge, vällism.	" 55.—57.50
Šoti „Matties“, I sort	" 51.—52.—	" tinavalge, ...	" 0.86—0.88
" „Matfulls“	" 55.00—56.00	" ooker, ...	" 0.16—0.29
Liha, sea, I sort	1 kg 00.80—00.82	Vätisained: Superfosf Ingl. 18/20% kott	—
Liha, looma I sort	" 00.35—00.50	Superfosfaat Holl.	" —
Õlikoogid, linaseemne	100 kg 13.50	" Vene	" —
Sojatangud	" 16.—	" lahtiselt, fr. piir 100 kg	—
Nisukliid	" 11.—	Segafosfaat 22/23%	" —
Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg 36.50	Eesti fosforiit 25/27%	" —
Kivisüsi, auru, Newcastle, fr. Tall.	" 31.50	Kaalisool 40%	" —
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr.	1000 kg 50.—	Salpeeter, tsüli 16% (terekujul.)	" —
Kütteturvas (A/s., „Eesti Turbat.“)	" 10.—	Väävelhapu ammonium 20,6%	" —
Põlevkivi, netto	" 9.—	Tsement,	
Kütteõli, vaadi viisi, netto	100 kg 5.60	Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	5.85
Raskeõli A. B. C.	" 8.00	paberkottides	5.15
Estobituumen A. B. C. D. E. F.		Kriit, toores	100 kg 3.50—4.00
tünnid br.	" 9.75	" pestud	" 4.15—4.25
Asfaltemulsioon	" 10.25	Kivitorv	" 14.00—24.—
" mastiks	" 5.75	Puutorv	" 18.—
Katuselakk, vaatides, ...	" 10.25	Lubi	" 2.20
Fenolaat, tünnides, ...	" 5.25	Kips, krohvimise, fr. v. Irboska	1000 kg 30.00
Karbolineum „Estokarbolineum“		" krohvimise, fr. v. Tallinn	" 37.50
A. B. C. netto	" 8.75—11.75		

	Kroonid
Telliskivi, I s., fr. Tallinn, sadam	1000 tk. 48.00—50.00
Silikaat, I s., fr. vabrik	" 42.00
Tulitikud, originaalkast (5000 toosi)	kast 125.—
Tallanahk, Eesti nahast	1 kg 2.30—2.60
Tallanahk, Ameerika, I s.	" 2.60—2.90
Linaseemneõli	100 " 63.00—64.—
Värnits	" 64.00—65.—
Piirit., puh., eksp. (eksklv.) fob. Tall. hl/alk.	33.00—35.—
Paber, rotatsiooni	100 kg 23.20
Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr. 56.50—65.50
" Mitkal "	" 41.50—55.—

23. 11. 37. Puuvill, Liverpooli börs.
 American Fully Middling inglise nael (lbs) eest ingl. pennides (d) loko . . . . . 4.59; jaan. 4.50; märts 4.55; mai 4.60; juuli 4.64.

Lambavill 15. VIII 36. a.	
" I sort	1 kg Kr. 3.55
" II "	" " 2.80
" III "	" " 2.05

Või. — Tendents: —

1. sort 1 kg Kr. —, mis on tulnud sisse —
 Lambaliha. 24. XI 37. a. Eksporditava värskelambaliha hind Tall. tapamaj. headuse järgi 75—80 s. kg. Peekonsigade nädalaj. Tallinnas 19. XI 37. a. Peekonsigade tapakaalud:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	0.88	0.83		
55,5—59 " }	0.83	0.79	Siseturu	hinnad
72,5—75 " }				
75,5—80 " }	0.79	0.75		

Elussigade hindadeks noteeriti:
 90—120 kg raskused 62 s. eluskaalu kg.
 121—160 " " 66 " " "
 üle 160 " " 62 " " "
 Kanamunad. 19. XI 37. Tendents: ebakiudel
 1 kg eksportmune fr. kogumispunkt Kr. 1.20.
 1 " siseturu mune Kr. —,90.

Piim. 22. XI 1937. a.
 Talupidajate poolt müüdava piima hind Tallinnas ühe liitri eest:

I valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües	13	s. ltr.
I valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	12	" "
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües	11	" "
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	10	" "

Juust. 22. XI 37. — Tendents: kindlam.
 Juustu hinnaks noteeritakse ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn

Eksportjuust:	Siseturu juust
sort 12 A 112 senti kg.	Sveitsi 125.—
" 12 B 109 " "	Hollandi 100.—
" 11 A 110 " "	Backstein 100.—
" 11 B 107 " "	Konserv. 135.—

Lina d. 19. XI 37. Tendents — langev.
 Lina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutööstusministeri lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):

	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
Lina, ristna R	103	101
hoffsdreiband HD	94	92
dreiband D	85	83
ordinäärdreiband OD	76	74
liivi ordinäärdreiband LOD	67	65
takupraak H	58	56

	Kroonid
Takud I	1 kg. 65
" II	" 55
" III	" 45
" ehituse	" 17

Kartulid. 22. XI 37. Tendents — kindel.
 Sõgikartul: Viru rannas . . . . . 2.00—2.20
 Lääne rannas . . . . . 2.50—2.80

Seemnekartul . . . . . —
 Seemnekartuli hind vastavalt tunnustamise klassile ja 100% ekspord. kõlvulisuse valikule.
 Tööstuskartul: tärglisevabrikutes 10 senti tärglise kg või kr. 1.80—2.20 kv. Piiritusevabrikutes 10—12 s. tärglise kg või kr. 2.00—2.40 kv.

Aiasaadused. 19. XI 37.
 Sibulad: ekspordikõlv. fr. kogumisp. 20 s. kg.
 Tendents: kindel.

Sigurid: ekspordikõlvul. fr. kogumisp. 18.5 s. kg.
 Tendents: kindel.

Õunad: talvesordilised, liivi sibulõun, ekspordikõlvulised, pakkimiskuludeta fr. Tallinn 27 s. kg.
 Tendents: püsiv.

talvesordilised, punasevärvilised, ekspordikõlvulised, pakkimiskuludeta fr. Tallinn 35 s. kg.
 Tendents: kindel.

Kurgid: konservitud, ekspordikõlvulised, ca 5 kg plekknõu . . . . . Kr. 2.20
 Tendents: kindel.

Metsamaterj. hinnad fr. laduplats Tallinn.

Palgid: kuusk ja mänd	thm. kr. 19.00—21.—
Pakud, kuusk	r.-m. " 9.50—10.50
" mänd	" " 8.50—9.50
Paberipuud	" " 8.50—10.50
Toepuud	" " 7.—8.—
Pakud: kask	thm. " 20.00—30.—
" lepp, I sort	" " 34.—
" II sort	" " 20.—
" haab I "	" " 35.—
" II "	" " 25.—
Prussid	" " 35.00—37.00

Saetud materjal, + 25% laudu:
 " kuusk u/s . . . . . " " 40.—
 " " IV sort . . . . . " " 36.—
 " mänd u/s . . . . . " " 40.—
 " " IV s . . . . . " " 36.—
 Kastilauad . . . . . " " 56.00—60.00
 Krohviliistud . . . . . " " 28.00—34.00
 Liprid 25 cm × 25 cm × 272 cm tk. " " —
 " 15 " × 25 " × 270 " " " 3.—
 Tendents: tagasihoidlik.

Lina Prahid.
 Tallinn — Stettin . . . . . 1000 kg Rmk. 14.25
 — Gent . . . . . 1016 " sh. 32/6
 " — Dundee . . . . . " " 35/—

Puumaterjalid.	Standard
Tallinn—London	sh. 47/6
" — Hull	" " 50/—
" — Southampton	" " —
" — Manchester	" " 60/—
" — Grangemouth	" " 42/6
" — Belfast	" " 60/—
" — Dundee	" " 45/—
" — Antwerpen	" " 45/—
" — Gent	" " 45/—
" — Rotterdam	" " 45/—
" — Amsterdam	" " 48/—

Segakaup.
 Tallinn — Stettin . . . . . 1000 kg Rmk. 18.00—30.—
 — London . . . . . 1016 kg sh. 17.00—45.—
 " — Stokholm . . . . . 1000 kg Rkr. 11.00—30.—
 " — Stettin, või, ... tünn Rmk. 1.50
 " — London . . . . . 1016 kg sh. 2/6

Kohale jõudnud oodatud

värske bensiinisaadetis:

Autobensiin

(põlevkivibensiini ja kerge
välisbensiini segu)

30 senti
liiter

I s. välisbensiin

(erikaal 15° C juures 0.717)

32 senti
liiter

Müügil automaatides Tallinnas: Aia ja Vana Viru t. nurgal,
Koidula ja Kõleri tän. nurgal ja meie õlilaos sadamas

A-S. ESIMENE EESTI PÕLEVKIVITÖÖSTUS

end. Riigi Põlevkivitööstus. Juhatus ja müügibüroo: Tallinn, Valli 4-3, tel. 450-85

A/S.

„ROTERMANNI TEHASED“

End Chr. Rotermann, asuf. 1829

Jahuveski

Leivavabrik

Autoremonditöökoda

Ehitusraua-osakond

Esindused:

OPEL, KRUPP, OLDSMOBILE, LA SALLE — autod
ja CONTINENTAL — kummid

PÄRNU LINATÖÖSTUSE A.-S.

Rääma t. 38 Tel 1-25

Lina ketramise, kudumise, värvimise, pleegitamise, villa-, kala-
võrgu- ja nõõrivabrikud

TARVITAGE JA NÕUDKE KÕIKJALT AINULT

EESTI KIVIÕLI ^{A/Ü.}

KOMPRESSIOONIKINDLAT SEGAMATA KODUMAA

B E N S I I N I

ESTOLIN

Valjaandja Kaubandus-toöstuskoda.

Vastutav toimetaja H. ANTO
Tallinna Eesti Kirjastus-Ühiseuse trukikoda, Pikk t. 2. 1937.